

Strammere marked?

Jan Theien, leder av Sentralt forhandlingsutvalg (SF), innledet Lønnspolitisk forum med å si at årene med skikkelig god lønnsvekst kan være over.

NTFs lønnspolitikk står fast, sa Theien videre i sin åpningstale til Lønnspolitisk forum i Oslo 19. oktober. Med andre ord, det er lokal lønn og markedet som skal bestemmes. Og målet er at offentlig ansatte skal ha inntekt på samme nivå som privatpraktiserende tannleger. Hva markedet angår er det to stikkord en kan merke seg: finanskrisen og utenlandske tannleger. Dette kan igjen føre til press på lønningene, sa Theien.

Videre sa han, om lokal lønn, at dette fortsatt ikke gjelder statsansatte og heller ikke ansatte i Oslo kommune. Overmakten (LO) er for sterk og tillater ikke lokal lønnsdannelse.

Fra 2005 til 2010 har tannlegene i offentlig sektor oppnådd en real-lønnsvekst på 21,6 prosent. Ingen andre har vært i nærheten. Ikke en gang legene. Og det er langt ned til de andres gjennomsnitt, fortalte Theien. Det er den gode nyheten. Det er imidlertid vanskelig å få mer når en allerede har mest, sa Theien videre. Og når en ser over til markedet, som har vært en drivkraft, men som kanskje ikke er det lenger, er det kanskje grunn til å vente en svakere lønnsvekst i årene som kommer.

Videre viste Theien til statsminister Jens Stoltenberg, som har sagt at offentlig sektor skal omorganiseres og fornyes. Hva det vil innebære for tannlegene i offentlig sektor gjenstår å se. En økning av administrasjonsmengden og flere administrasjonsnivåer er imidlertid ikke ønskelig, og heller ikke ensbetydende med mer ledelse, sa Theien videre, og i forlengelsen av dette sa han at NTF mener at tannleger bør ledes av

tannleger. Tannleger bør ha både fagansvar og lederansvar i tannhelsetjenesten. Utdanning av ledere bør derfor prioriteres. Det er ingen automatikk i at tannleger er gode ledere. NTF legger derfor vekt på både rekrutteringstiltak som gjør lederstillinger attraktive for potensielt gode ledere, og på lederutviklingstilbud.

Avslutningsvis sa Theien at SF har iverksatt en ny lønnsundersøkelse, som skal bli landsomfattende, og som til nå er blitt testet i tre fylker, og gjennomført etter årets lønnsoppgjør.

Og helt til slutt nevnte han de faste tillitsvalgtekursene, og gjentok det han sa på landsmøtet uken før, om at SFs viktigste oppgave er tillitsvalgtoppfølging.

Norge rundt

Så var turen kommet til runden rundt bordet. Hvor stor har lønnsveksten vært og hvor mye tjener man som offentlig tannlege, i forskjellige stillinger, og i de ulike fylkene? Nesten alle fylkene var for øvrig representert, i tillegg til Oslo kommune og statsansatte ved Forsvaret og Universitetet i Oslo.

De aller fleste rapporterte at de er i havn med årets oppgjør, men ikke alle. Det er en god del ulikheter, både hva angår årets oppgjørsresultater, og når det gjelder lønnsnivået fra fylke til fylke. Holdningene til fylkestannlegene og andre en forhandler med varierer også en god del. Noen har som ambisjon at tannlegene skal ligge på topp og være i front, mens andre har en annen og mer beskjeden eller tilbakeholden holdning.

I enkelte fylker, som topper lønnsstatistikken, ligger så godt som alle over-tannlegene over 800 000 i året i grunnlønn, og klinikkjefene over 900 000, mens det i andre fylker fortsatt finnes fylkestannleger som hever lønn på under 800 000. De fleste steder ligger imidlertid overtannlegene oppunder

800 000 i snitt, og fylkestannlegene mellom 800 000 og 900 000.

Begynnerlønnen for en helt vanlig tannlege er nokså lik over hele landet, og gjennomsnittet ligger på rundt 500 000 i året for den nyutdannede. Tannlegene for øvrig tjener mellom 450 000 og 850 000 i året, og i gjennomsnitt et sted mellom 650 000 og 750 000, samtidig som en god del ligger opp mot 800 000. Eller rettere sagt, dette er det man har i grunnlønn. Hva man tjener er noe annet.

Den nye lønnsundersøkelsen, som i prøvevariant er gjennomført i tre fylker, Finnmark, Sør-Trøndelag og Østfold (for å dekke nord, midt og sør i landet) spør etter både grunnlønn og faktisk lønn, inkludert alle tillegg. Da blir bildet litt annerledes. Det viser seg at det er en god del tillegg ute og går. Og rundt regnet er det dekning for å si at det er normalt å ha mellom 75 000 og 100 000 i ulike tillegg til grunnlønn.

Lønnsoppgjøret 2011 og 2012

Forhandlingsjef John Frammer i NTF ga forumet en gjennomgang av lønnsoppgjøret i Norge i 2011, sett under ett, og et lite innblikk i hvordan det hadde artet seg fra time til time. For Akademikerne ga oppgjøret et sluttresultat på 4,41 prosent, og en nivåheving på 5,17 prosent.

Temaene for 2012 kan bli: Frontfagsmodellen – hvilke skal være frontfag? Hvorfor alltid privat industri? Norges konkurransevne overfor utlandet vil antagelig bli et tema. Og så får vi se hva som skjer på LOs representantskapsmøte i 2012. Arbeidstidsbestemmelser kan bli tema. Og hva med UNIO eller YS, har de noen overordnede krav? Og så er det dette med om det blir et nytt solidaritetsalternativ.

Jens Stoltenberg deltok på Fellesforbundets landsmøte i oktober, fortalte Frammer. Statsministerens hovedtemaer var å holde orden på økono-

mien, å fornye og omstille offentlig sektor, at en må innse at man må betale skatt for velferd – og nytt solidaritetsoppgjør.

Pensjon blir ikke tema i 2012, sa John Frammer. Partene har avtalt å evaluere 2009-avtalen først i 2016.

Tre ord på K

Generalsekretær i NTF, Richard Næss, var neste post på programmet, og han ble ønsket hjertelig velkommen hjem til sine egne i det han ble invitert til å fortelle om dannelsesreisen som hadde ført ham fra tannlegejobb i Ulefoss, via fylkestannlegestilling i Østfold og derfra til jobbem som øverste administrative leder i Tannlegeforeningen.

Næss kunne bekrefte at dannelsesreisen hadde startet nettopp her. Ved Lønnspolitisk forum, eller det som var før, den gang det het OTE og PTE (henholdsvis offentlige og private tannlegers ervervsgrupper).

– Her får ingen være anonym, sa Næss. Diskusjonene er bedre her enn i privat sektor, og Lønnspolitisk forum og Sentralt forhandlingsutvalg er mer forankret i medlemsmassen enn hva Næringspolitisk forum og Sentralt næringsutvalg er.

Næss snakket også om de tillitsvalgte sine unike og viktige rolle, og om deres mulighet, i motsetning til mange andre, til å være til stede der politiske beslutninger fattes.

– Snakk med politikere, var hans oppfordring. Vær til stede ved budsjettforhandlingene. Dermed ser de oss, og nevner kanskje tannhelse, mer enn de ellers ville gjort.

Næss sa videre at det er tre ord på K som er sentrale for å gjøre en god jobb som tillitsvalgt: Kontinuitet, altså lang-siktig arbeid. Kommunikasjon, å bli kjent med, være til stede, være synlig. Og kompetanse, eller kunnskap. Vi kan våre ting, sa Næss. Jo mer kompliserte

Lege Magnar Kleiven rådet forsamlingen til å holde doktoren langt unna helsen deres.

avtaler vi har, jo bedre er det. Dersom vi kan våre ting.

Og så la han til et fjerde ord på K: Kompromiss. Uten kompromiss kommer du ingen vei. Og dessuten, la han til: Velg dine kamper med omhu.

Han oppfordret også alle de fremmøtte til ikke å la sjansen gå fra seg til å ta et sentralt verv.

Fylkestannleger rekrutteres fra tillitsmannsapparatet og blant overtannlegene, sa Næss videre.

– Dere har de beste forutsetninger, og dere burde bli fylkestannleger, alle sammen, sa han. Før han i den samme halvt spøkefulle tonen, beskrev sin første dag på jobb som fylkestannlege og følelsen av å eie sin egen tannhelsetjeneste. Den samme følelsen hadde han da han begynte som generalsekretær i NTF: Nå eier jeg min egen tannlegeforening, tenkte han, da han gikk opp granittrappen i Frederik Stangsgt. 20 den første arbeidsdagen i januar. Men selvsagt er det ikke sånn, la han til, og takket for at han hadde fått komme til lønnspolitisk form.

Du velger det livet du vil leve

Legen, forfatteren og musikeren, Magnar Kleiven, var invitert til Lønnspolitisk forum for å inspirere. Den oppgaven løste han blant annet ved å råde forsamlingen til å holde doktoren langt unna helsen deres. Etter hans mening kan leger mye om sykdom, men ingenting om helse. Og Kleiven kan ikke forstå hvordan noen kan tro eller mene at en lege skal kunne

vurdere om en person bør jobbe eller ikke. Akkurat det er det i grunnen bare den enkelte som vet, og heldigvis er det noen steder hvor folk sykmelder seg selv, og hvor legen ikke blandes inn i det i det hele tatt. Slik burde det være over alt, mener Kleiven, og la til at du skal ikke tro du er syk bare fordi du våkner sengeliggende om morgenen.

Helse handler om velvære, i følge Verdens helseorganisasjon (WHO), og det kan ingen lege måle. Du kan være så syk eller frisk, du bare vil. Velvære er noe helt annet.

Kleiven understreket også det faktum at det du fokuserer på, det blir forsterket. Og han siterte Salomos ordspråk: Gleder i hjertet gir god helse. Mismot tærer på marg og bein.

Han viste også til en undersøkelse om trivsel på arbeidsplassen som sier at det viktigste for folk er anerkjennelse. Og siden vi var på lønnspolitisk forum: Lønn havnet på syvende plass i denne undersøkelsen.

Om ledelse hadde han ikke lyst til å si noe annet enn å sitere Mor Theresa. Hun ble bedt om å holde foredrag om ledelse en gang. Det var satt av et par timer, og hun brukte kanskje et halvt minutt. Eller mindre. På disse to setningene: Do you know your people? Do you love your people?

Valg til Sentralt forhandlingsutvalg (SF)

Valgkomiteen hadde innstilt Jan Theien (Akershus) og Farshad Alamdari

Nyvalgt Sentralt forhandlingsutvalg (f.v.): Leder Jan Theien (Akershus), medlem Anne Marte Frestad Andersen (Østfold), nestleder Farshad Alamdari (Hedmark) og 1. vara Ellen Holmemo (Hordaland). 2. vara Henrik Stårås (Oslo kommune) var ikke til stede.

(Hedmark) som henholdsvis leder og nestleder av SF. Begge ble gjenvalgt. Videre hadde valgkomiteen foreslått Anne Marte Frestad Andersen (Østfold) som nytt medlem. Også hun ble valgt. Som første og annen vara hadde valgkomiteen foreslått Ellen Holmemo (Hordaland) og Gunhild Vesterhus Strand (Universitetet i Bergen). Ellen Holmemo ble valgt som første vara, og som annen vara ble det gitt full tilslutning til benkeforslaget Henrik Stårås fra Oslo kommune.

Ingen endring

For øvrig trakk SF et forslag om å slå sammen Lønnspolitisk forum med NTFs tariffkonferanse på våren. Forslaget ble diskutert, og etter stemningen å dømme var ikke forsamlingen i overveiende grad for en slik sammenslåing. Argumentene for en sammenslåing går på at det er besparelser i det, både når det gjelder økonomi og andre ressurser, en får redusert reise- og møtebelastning for deltakerne, og en rendyrking av tariffpolitikken. Motargumentene er

blant annet at det er lenge å vente til representantskapet, med tanke på prosessene rundt politiske saker, og valg av representanter som skal tre inn i NTFs hovedstyre. SF ville eventuelt ha 2/3 flertall for å gjennomføre en sammenslåing. Det lå det ikke an til. SF trakk derfor forslaget i denne omgang.

Tekst og foto: Ellen Beate Dyvi